

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ступеня «Бакалавр»
спеціальності **052 «Політологія»**
галузі знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**
денної та заочної форм навчання

Полтава 2017

УДК: 32-027.21 : 378.2 (083.97)

Програма атестації здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр» спеціальності 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» денної та заочної форм навчання. – Полтава : ПДАА, 2017. – 15 с.

Програму підготували:

Викладачі кафедри філософії, історії та педагогіки: к.філос.н., доцент, професор кафедри Шейко С. В., к.іст.н., доцент Макарець С. В., к.пед.н., доцент Ільченко А. М.

Відповідальний за випуск: голова науково-методичної ради спеціальності «Політологія» Макарець С. В., к.іст.н., доцент, доцент кафедри філософії, історії та педагогіки

Схвалено на засіданні кафедри філософії, історії та педагогіки **28 серпня 2017 р.**, протокол **№ 1**.

Програма розглянута і затверджена науково-методичною радою спеціальності «Політологія» (протокол **№ 1** від **29 серпня 2017 р.**)

Зміст

ВСТУП	ст. 4
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВХОДЯТЬ ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ	5
1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ	5
2. ПОРІВНЯЛЬНА ПОЛІТОЛОГІЯ	10
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ	14

Вступ

Атестація здобувачів вищої освіти спеціальності проводиться у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», Освітньо-професійної програми та Навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання за спеціальністю «Політологія». Технічне забезпечення атестації здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з Положенням про порядок та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти у Полтавській державній аграрній академії (ПДАА).

У відповідності до Освітньо-професійної програми та Навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти (СВО) «Бакалавр» за спеціальністю «Політологія», затвердженого рішенням Вченої ради ПДАА, формою атестації здобувачів вищої освіти є єдиний державний кваліфікаційний іспит.

Мета проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту – перевірити на завершальному етапі навчання за СВО «Бакалавр» рівень професійних знань здобувачів вищої освіти з дисциплін за фахом, вміння використовувати їх у практичній роботі.

Для проведення атестації здобувачів СВО «Бакалавр» за спеціальністю «Політологія» створюється екзаменаційна комісія, що є єдиною для всіх форм навчання. Головою екзаменаційної комісії призначається фахівець або провідний науковець в галузі політології.

До проходження атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які в повному обсязі виконали навчальний план за СВО «Бакалавр».

Розклад роботи екзаменаційної комісії, узгоджений з головою екзаменаційної комісії, готується відповідною випусковою кафедрою за встановленою формою й подається до навчального відділу та затверджується ректором ПДАА не пізніше ніж за місяць до початку проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Єдиний державний кваліфікаційний іспит проводиться на відкритих засіданнях екзаменаційної комісії у формі відповідей на питання білета. Єдиний державний кваліфікаційний іспит має комплексний характер і містить питання з двох дисциплін:

1. Загальна теорія політики.
2. Порівняльна політологія.

Полтавська державна аграрна академія на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує здобувачу вищої освіти СВО «Бакалавр» кваліфікацію «Бакалавр з політології».

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВХОДЯТЬ ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

1. Загальна теорія політики

Тема 1. Загальна теорія політики як наука та навчальна дисципліна.

Роль теорії в політиці та політології. Поняття політичної теорії. Історико-політичний і концептуальний підходи до викладу і вивчення політичних теорій. Пояснюючі, евристичні, аналітичні і критичні політичні теорії. Визначення характеру і предмета загальної теорії політики. Структура та парадигми загальної теорії політики. Актуальні тенденції аналізу загальної теорії політики. Основні функції загальної теорії політики та її значення у сучасному політичному житті.

Тема 2. Політика як соціальне явище. Політика як окрема сфера суспільної діяльності та об'єкт наукових досліджень. Сутність і роль політики у житті суспільства, зростання ролі політики та політичних відносин у сучасних умовах. Різновиди, структура, рівні та функції політики. Об'єкти й суб'єкти політичних відносин. Політика як мистецтво.

Тема 3. Історія світової політичної думки. Історія соціально-політичних вчень як одна з найважливіших складових духовного стану людства. Перші спроби пояснення суспільно-політичних порядків у період розкладу общинного устрою та виникнення класового суспільства. Патріархально-патерналістська концепція держави у Стародавньому Китаї. Вибір форми політичного ладу в Греції. Політичні ідеї Сократа, Платона й Аристотеля. Політична думка Середньовіччя та Відродження. Християнська доктрина держави. Політична думка епохи Відродження. Політичні вчення в епоху становлення буржуазних відносин: про суспільство, державу, право, про сутність та цілі політичної діяльності, мистецтво управління, про правову державу і громадянське суспільство. Політичні теорії ХХ століття. Політичні ідеї мислителів Київської Русі. Становлення й розвиток української національної політичної думки.

Тема 4. Методологічні основи теорії політики. Розвиток методологічного інструментарію теорії політики. Характеристика основних понять та категорій політичної науки. Функції теорії політики. Проблема класифікації методів вивчення політики. Типи і рівні методів вивчення політики.

Тема 5. Політична діяльність і влада. Політична діяльність як специфічна діяльність людей. Зміст та рівень політичної діяльності. Основні види політичної діяльності. Політична активність населення як важливий чинник розвитку демократичного суспільства. Формування механізму прямого й зворотнього зв'язку між владними структурами суспільства і населенням. Влада як явище суспільного життя. Різноманітність визначень влади, основні підходи до тлумачення цього поняття. Об'єкти й суб'єкти влади. Види влади.

Поняття «сильної влади» у суспільстві. Основні рівні влади, їх взаємозв'язок і взаємодія.

Тема 6. Політична система суспільства. Поняття й суть політичної системи. Функції політичної системи. Основні тенденції розвитку політичних систем. Структура політичної системи: держава, партії, громадські організації та рухи. Політичні відносини, політична ідеологія, політичні й правові норми. Типи політичних систем.

Тема 7. Держава в політичній системі суспільства. Держава як основний елемент політичної системи. Генезис держави, її сутність. Суспільна зумовленість та ефективність функціонування державної влади, функції держави. Форми державного правління: монархія і республіка, парламентська монархія, президентська і парламентська республіки. Президентсько-парламентська республіка. Форми державного устрою: унітарна, федеративна, конфедеративна.

Тема 8. Політичні режими. Політичні режими як характеристики функціонування політичної системи. Сутність політичного режиму та його типи. Характерні ознаки політичних режимів: тоталітарного, авторитарного, демократичного. Політичний режим сучасної України.

Тема 9. Політичні партії, партійні системи та громадські об'єднання. Поняття політичної партії. Генезис і типологія політичних партій, їх функції в політичних системах сучасного суспільства. Одно- і багатопартійні політичні системи, особливості їх існування. Сучасна класифікація політичних партій. Місце і роль громадських організацій, рухів у політичній системі, їх типи і функції. Зумовленість появи альтернативних рухів і їх роль у політичній боротьбі. Місце й роль кооперативних організацій, творчих спілок, науково-технічних, культурно-освітніх та інших добровільних організацій у політичній системі суспільства. Специфіка масових демократичних рухів (економічні, антивоєнні, на захист прав людини тощо), їх роль у політичному житті суспільства.

Тема 10. Вибори й виборчі системи. Поняття виборів, їх види. Абсентеїзм і його причини. Виборча система: поняття, основні типи, моделі. Виборча система України.

Тема 11. Особистість і політика. Зростаюче значення людини та її участі у політичному житті сьогодення. Людина як суб'єкт політики: статус, політична роль, престиж та авторитет. Основні типи особи стосовно політики. Людина як об'єкт політики. Поняття політичної соціалізації особи. Основні фактори процесу політичної соціалізації. Політико-економічне відчуження особи або її політична активність як наслідок політичної соціалізації особистості. Свобода й права, обов'язки й відповідальність громадянина, політична участь у тоталітарному і демократичному суспільствах. Формування громадянина в умовах становлення української державності: актуальні проблеми і перспективи.

Тема 12. Політичні еліти та лідерство. Генеза ідей політичного елітизму. Типологія політичних еліт. Системи формування і зміни політичних еліт. Політична еліта сучасної України. Поняття й сутність політичного лідерства.

Політичний лідер, сфери його діяльності: теоретична, аналітична, ідеологічна, організаторська, виконавча, стратегічна, тактична. Вимоги до політичного лідера: професійна придатність, компетентність, популярність, демократизм, відповідальність, висока політична культура і моральність. Типологія політичного лідерства та її критерії: суспільно-історичні умови, вид регулювання суспільних відносин; об'єкт лідерства, форма лідерства, стиль лідерства. Функціональні особливості політичного лідера: здійснення функції оцінки, вироблення лінії поведінки, виконання мобілізуючих функцій, здійснення прогнозуючих функцій. Соціальна роль політичного лідерства, його формального й неформального авторитету, масштабів та рівня впливу, вміння прогнозувати і контролювати події. Політичні лідери України. Критерії оцінки популярності та ефективності діяльності політичного лідера в Україні.

Тема 13. Політична ідеологія. Основні ідейно-політичні течії. Поняття ідеології, її цінності. Сутність політичних течій, критерії їх типології та функції у сучасному світовому політичному процесі. Соціальна база основних політичних течій. Лібералізм. Історичні витoki лібералізму, характерні риси його політики. Неолібералізм і його роль у сучасному суспільстві. Консерватизм. Генезис і основні риси консерватизму як політичної течії. Неоконсерватизм, його місце у сучасному політичному житті. Соціалізм. Еволюція соціалістичної ідеї та соціалістичного руху. Теорія «наукового соціалізму» й суспільна практика. Сучасні концепції соціалізму й суспільно-політична практика. Сучасний соціал-демократизм, його роль у політичному житті. Екстремізм. Особливості політики екстремізму. Правий і лівий екстремізм. Тероризм – крайня форма політики екстремізму. Анархізм і нацизм як різновид правого екстремізму. Сталінізм і маоїзм як прояви екстремізму. Негативна роль у політиці сучасного екстремізму.

Тема 14. Економічна і соціальна політика. Поняття економічної політики держави. Співвідношення і взаємовплив економіки і політики у суспільному житті. Функції економічної політики, її цілі. Соціальна й політична спрямованість економічної політики. Економічна могутність та економічна безпека як найважливіші чинники політичної незалежності України. Механізм політичного регулювання економічних відносин у сучасних умовах. Радикальна економічна реформа, її місце в економічній політиці. Багатоукладність економіки, ринкове господарство, подолання енергетичної кризи, ефективне управління – основні важелі піднесення економічної могутності України. Необхідність створення ефективного механізму захисту трудящих в умовах переходу до ринкових відносин в Україні. Сутність і перспективи розвитку економічної самостійності регіонів. Економічні зв'язки України з країнами близького та далекого зарубіжжя. Необхідність ефективної інтегрованості економіки України у систему міжнародних економічних відносин. Сутність і специфіка соціальних відносин. Соціальна структура суспільства й політика. Об'єкти і суб'єкти соціальних відносин та їх роль у політиці. Основні напрями соціальної політики. Суть соціальної політики – задоволення потреб людини, поліпшення її добробуту. Соціальні інтереси класів, соціальних груп, їх урахування при здійсненні політики. Політика стосовно пенсіонерів, ветеранів

війни й праці, жінок. Молодіжна політика. Соціальна політика і студентство. Проблеми соціальної рівності та соціальної справедливості у суспільстві.

Тема 15. Міжнародна та воєнна політика. Формування і розвиток політичної думки з проблем міжнародних відносин. Поняття міжнародних відносин. Міжнародна політика: суть, цілі, функції. Україна на міжнародній арені. Геополітика. Воєнна політика. Воєнна політика України та інших держав.

Тема 16. Політика та етнонаціональні відносини. Поняття, сутність та особливості національних відносин. Місце й роль національних відносин у політичному житті суспільства. Співвідношення та взаємозв'язок етнічного, національного і соціального у суспільстві. Нація як об'єкт і суб'єкт політичних відносин. Нація і держава. Національна держава. Україна – багатонаціональна держава. Механізм і шляхи гармонізації національних відносин у сучасній Україні. Самовизначення української нації – умова створення національної державності. Національна політика як цілеспрямована діяльність держави, політичних партій, громадських організацій і рухів щодо регулювання й розвитку національних відносин. Націоналізм та національний патріотизм як явища соціально-політичного життя. Їх основні форми прояву. Сутність і зміст українського націоналізму, його місце і роль у національній політиці України. Основні принципи цивілізованої національної політики: компетентність, аналітичність, урахування міжнародного досвіду, планування, прогнозування тощо. Національна політика сучасної України: зміст і спрямованість, проблеми й суперечності, шляхи їх вирішення. Ефективна національна політика – політика подолання національної нерівності, забезпечення всебічного розвитку народів, зміцнення дружби та співробітництва.

Тема 17. Світовий політичний процес. Сучасний світ та його основні тенденції розвитку. Світова політика як система міжнародних відносин, процес їх регулювання. Баланс і гармонізація міжнародних інтересів – головне завдання суб'єктів світової політики. Поглиблення взаємозв'язку, цілісності та єдності сучасного світу. Зміна характеру суперечностей та змісту всесвітнього прогресу – вирішальні фактори, що визначають формування сучасної політики держав, політичних сил і рухів. Поняття глобальних проблем людства. Роль світової політики в усуненні загрози ядерної війни. Економічні проблеми людства та політичні шляхи їх вирішення. Поняття міжнародної та національної безпеки. Головні напрями створення ефективної системи міжнародної безпеки у сучасних умовах. Сучасне політичне мислення як фактор забезпечення балансу інтересів на міжнародній арені. Пріоритет загальнолюдських цінностей та інтересів над класовими. Забезпечення безпеки політичними засобами. Перехід до діалогу та балансу політичних інтересів. Посилення впливу сучасного політичного мислення на долю народів світу.

Тема 18. Політична культура. Поняття політичної культури. Місце й роль політичної культури у загальній системі культури, у політичному житті суспільства. Структура політичної культури. Єдність і специфіка структурних елементів політичної культури: політичної свідомості й політичної поведінки. Основні функції політичної культури. Рівні політичної культури: індивідуальний і масовий. Політична поведінка особи, груп, мас. Історичні

типи політичної культури. Політична культура суспільства та наявність політичних субкультур – культур окремих суспільних верств. Особливості й суперечності української національної політичної культури. Політична культура посттоталітарної України. Політична культура і морально-правові засади суспільного життя у сучасній Україні. Політична культура і політичний плюралізм. Політична культура і символіка української держави: Герб, Прапор, Гімн, Конституція, політичні свята, політичні ритуали.

Тема 19. Конфлікти і кризи у суспільно-політичному житті. Основні положення сучасної теорії конфлікту. Сутність політичного конфлікту. Типологія політичних конфліктів. Стили поведінки у конфліктній ситуації. Шляхи і способи розв'язання політичних конфліктів.

Тема 20. Політична комунікація. Засоби масової інформації: поняття, риси. Функції засобів масової інформації. Політичне маніпулювання. Функціонування українських засобів масової інформації. Пропаганда.

Рекомендована література:

Базова

1. Герасимчук Т. Ф. Загальна теорія політики. Навчальний посібник / Т. Ф. Герасимчук, А. М. Киридон, С. С. Троян. – К., 2017. – 266 с.
2. Дегтярев А. А. Основы политической теории : Учебное пособие / А. А. Дегтярев. – М. : Высшая школа, 1998. – 239 с.
3. Іванов М. С. Загальна теорія політики : навчально-методичні матеріали / М. С. Іванов. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2003. – 140 с.
4. Рябов С. Г. Основы теории политики / С. Г. Рябов, М. В. Томенко. – К. : Тандем, 1996. – 192 с.
5. Теория политики : учеб. пособие / под ред. Б. А. Исаева. – СПб. : Питер, 2008. – 464 с.
6. Ярош Б. О., Ярош О. Б. Загальна теорія політики: Навч. посібник для студ. спец. «Політологія» вищ. навч. закладів / Б. О. Ярош, О. Б. Ярош. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.

Допоміжна

1. Бебик В. М. Політологія для політика і громадянина : Монографія / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2003. – 424 с.
2. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: Монографія / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2000. – 384 с.
3. Герасимчук Т.Ф. Концептуальні основи теорії політики. Навчальний посібник / Т. Ф. Герасимчук, А. М. Киридон, С. С. Троян. – К., 2008. – 307 с.
4. Горлач М. І. Політологія : наука про політику : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / М. І. Горлач, В. Г. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 840 с.
5. Кирилюк Ф. М. Новітня політологія: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / Ф. М. Кирилюк. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 564 с.
6. Лазаренко О. В. Теорія політології. Для тих хто прагне успіху / О. В. Лазаренко, О. О. Лазаренко. – К. : Вища школа, 1996. – 179 с.

7. Москалюк М. Ф. Політологія : Загальна теорія політики : Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 6.040300 «Політологія». – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2009. – 76 с.
8. Основи політології : Навчальний посіб. / Брегеда А. Ю. – К. : КНЕУ, 2000. – 312 с.
9. Пахарев А. Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні. Навчальний посібник / А. Д. Пахарев. – К. : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. – 182 с.
10. Політологія : навч. посіб. / О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко. – К. : ВЦ, 2006. – 568 с.
11. Політологія : навч. посіб. / Юрій М. Ф. – К. : Дакор, КНТ, 2006. – 416 с.
12. Політологія : навч. посіб. / Ф. М. Кирилюк, М. І. Обушний, М. І. Хилько та ін. ; За ред. Ф. М. Кирилюка. – К. : Здоров'я, 2004. – 776 с.
13. Політологія : навч. посіб. / М. П. Гетьманчук, В. К. Грищук, Я. Б. Турчин. – К. : Знання, 2010. – 415 с.
14. Потульницький В. А. Теорія української політології: Курс лекцій : навчальний посібник для вузів / В. А. Потульницький. – К. : Либідь, 1993. – 191 с.
15. Сазонов М. І. Загальна теорія політики : Комплекс навчально-методичних матеріалів з курсу для студентів спеціальності «Політологія» / М. І. Сазонов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 76 с.
16. Словник-довідник політологічних термінів : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Житомир. держ. пед. ун-т ім. І. Франка / Уклад.: І. О. Рафальський; О. М. Швидак. – Житомир, 2003. – 110 с.

2. Порівняльна політологія

Тема 1. Порівняльна політологія як наука і навчальна дисципліна. Предмет дослідження та завдання порівняльної політології. Межі предмета порівняльної політології. Структура порівняльної політології. Базові поняття політичного аналізу. Характер порівняльної політології. Мета порівняльного дослідження. Критерії порівняльного дослідження.

Тема 2. Історія порівняльної політології. Основні етапи становлення порівняльної політології як науки. «Традиційна» порівняльна політологія. «Нова» порівняльна політологія. Плюралістична порівняльна політологія. Неоінституціональний етап порівняльної політології.

Тема 3. Порівняльний метод в політичній науці. Метод і теорія в порівняльній політології. Порівняння як метод аналізу. Організація порівняльного дослідження. Види порівняльних досліджень. Методичні проблеми порівняння в політичній науці.

Тема 4. Неоінституціоналізм, теорія раціонального вибору та політика. Неоінституціоналізм як політична категорія. Види неоінституціоналізму. Теорія раціонального вибору. Основні передумови: методологічний індивідуалізм;

раціональність індивідів; оптимальність вибору; обмін діяльністю; теорія раціонального вибору; теорема «неможливості» Ерроу; принцип «месіанського виборця»; «формування коаліції».

Тема 5. Політичні мережі та порівняльна політологія. Сутність поняття політичної мережі. Види політичних мереж. Ефективність політичних мереж. Еволюція концепції політичних мереж: від структурного підходу до когнітивного. Порівняльне вивчення політичних мереж.

Тема 6. Конструктивізм і порівняльна політологія. Особливості кризи в порівняльній політології. Конструктивізм як методологічний підхід. Конструктивізм в порівняльній політології.

Тема 7. Подійне політичне знання і його значення для порівняльної політології. Проблема подійності політики. Концепція «політичної події». Подійні політичні знання в порівняльній політології.

Тема 8. Основні теорії та моделі демократії. Емпіричний підхід до демократії. Філософія демократії. Основні теорії демократії: пролетарська (соціалістична) теорія демократії, теорія «плюралістичної демократії», теорія елітарної демократії, теорія партисипаторної демократії, теорія поліархії. Моделі демократії: модель конкурентної елітиської демократії, політико-модернізаційна модель демократії, поліархічної демократії, економічна модель демократії, демократична модель «прав людини», інституціональна модель «інтегративної демократії», їх характеристика.

Тема 9. Умови демократії. Концепція умов демократизації Ліпсета. Пояснювальні моделі виникнення демократії. Економічні умови демократії. Історичні умови демократії.

Тема 10. Типологія політичних систем і режимів в порівняльній політології. Поняття «політична система». Типологічний аналіз політичних систем. Види типологічних систем. Лінійні типології політичних систем. Координатні типології політичних систем. Типології перехідних політичних систем. Поняття «політичний режим». Проблема класифікації політичних режимів. Типи політичних режимів, їх характеристика. Порівняння політичних режимів.

Тема 11. Вивчення державних інститутів в порівняльній політології. Поняття «державний устрій», «державне правління» в порівняльній політології. Інституціональні дизайни державного правління.

Тема 12. Органи державної влади. Поняття «політична влада» в порівняльній політології. Розподіл влади в державі. Функції та повноваження законодавчої, виконавчої та судової влади. Конституція як основа інституційної структури держави.

Тема 13. Парламентаризм та президентство у порівняльному аналізі. Парламентські системи. Президентські системи. Особливості парламентаризму в історії світу. Становлення парламентаризму в історії країн Західної Європи. Чинники формування парламентаризму. Моделі парламентаризму. Політична структура парламентів. Основні принципи розподілу повноважень між парламентами та президентством.

Тема 14. Політичні партії в порівняльному вимірі. Роль партій в постіндустріальному, постмодерному світі. Партії як інститут, який легко сприймає нові тенденції в політиці, використовуючи сприятливі можливості демократії, ініціює політичні нововведення. Партія в системі відносин «громадянське суспільство – партія – держава». Функції і класифікація партій. Класифікація політичних систем. Виникнення і розвиток партійних систем. Емпіричний аналіз партійних систем. Особливості сучасних партійних систем країн Західної Європи та СНД.

Тема 15. Виборчі системи у порівняльних дослідженнях. Вивчення виборчих систем як один із пріоритетних напрямів сучасної порівняльної політології. Види виборчих систем: мажоритарні, пропорційні, змішані, система єдиного перехідного голосу. Оцінка ефективності виборчих систем, якісний аналіз, порівняння виборчих систем з партійними. характер впливу виборчих систем на електоральну поведінку.

Тема 16. Електоральна поведінка і порівняльна політологія. Електоральна поведінка як категорія порівняльної політології. Теорії експресивної і раціональної поведінки виборців. Електоральна компаративістика, її місце в порівняльній політології. Вплив на електоральну поведінку виборців.

Тема 17. Групи інтересів як об'єкт порівняльного дослідження. Групи інтересів як агенти публічної політики. Особливості становлення групової політики як механізму захисту приватної сфери та структур громадянського суспільства. Моделі лобіювання та особливості законодавства щодо політичного лобіювання. Лобіювання та корупція. Особливості функцій груп інтересів та політичних партій. Моделі групової політики (неолібералізм, неокорпоративізм та традиціоналізм).

Тема 18. Порівняльний аналіз публічної політики. Публічна політика як політична категорія. Структурні елементи публічної політики. Умови результативності публічної політики, основні напрями. Сфера порівняльного аналізу публічної політики. Засоби масової комунікації і порівняльна політологія.

Тема 19. Політична культура й участь у політичному житті. Політична культура і політична соціалізація в порівняльній політології. Політичні субкультури. Культура політичної еліти. Участь громадян у політичному житті суспільства.

Рекомендована література:

Базова

1. Авксентьева Т. Г. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу : монографія / Т. Г. Авксентьева, В. С. Бакіров, Л. М. Герасіна, О. М. Довбня, В. Б. Калиновський, О. В. Литвиненко; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2008. – 576 с.

2. Алмонд Г. Сравнительная политология сегодня : Мировой обзор. Учеб. пособие / Алмонд Г., Пауэлл Дж., Стром К., Далтон Р. ; сокр. пер. с англ.

А. С. Богдановского, Л. А. Галкиной ; под ред. М. В. Ильина, А. Ю. Мельвиля. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 537 с.

3. Василенко И. А. Сравнительная политология : учеб. пособие / И. А. Василенко. – М. : Издательство Юрайт; Высшее образование, 2009. – 376 с.

4. Голосов Г. В. Сравнительная политология : Учебник для студ. вузов, обуч. по направлению и спец. «Политология» / Г. В. Голосов. – Новосибирск : Изд-во Новосиб. ун-та, 1995. – 206 с.

5. Желтов В. В. Сравнительная политология: Учеб. пособие для вузов, обуч. по направлению подгот. 030200 и спец. 030201 ВПО Политология / В. В. Желтов; МОН РФ; ГОУ ВПО Кемеровский гос. ун-т. – М. : Академический Проект, 2008. – 648 с.

6. Сморгун Л. В. Современная сравнительная политология : Учебник для студ. вузов, обучающихся по направлению (спец.) Политология / Л. В. Сморгун. – М. : РОССПЭН, 2002. – 470 с.

7. Троян С. С. Порівняльні політичні системи сучасності : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. С. Троян. – К. : НМЦВО, 2003. – 266 с.

8. Чилкот Р. Х. Теории сравнительной политологии : в поисках парадигмы / Р. Х. Чилкот; пер. с англ. В. А. Галкин, В. П. Михайлов. – М. : ИНФРА-М : Весь мир, 2001. – 559 с.

Допоміжна

1. Білоус А. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посібник. – К. : Асоціація молодих українських політологів і політиків, 2000. – 200 с.

2. Конончук С. Г. Практика бікамералізму в унітарних державах (порівняльний аналіз) / С. Г. Конончук, О. Л. Валецький, О. А. Ярош. – К., 2008. – 112 с.

3. Милосердна І. М. Порівняльна політологія : навчально-методичний посібник / І. М. Милосердна. – Одеса, Фенікс, 2015. – 68 с.

4. Москалюк М. Ф. Порівняльна політологія: Навчально-методичний посібник для студентів. Галузь знань – 0301 «Соціально-політичні науки». Напрям підготовки – 6.030104 «Політологія» / М. Ф. Москалюк. – Івано-Франківськ : ЛІК, 2013. – 96 с.

5. Політична енциклопедія / Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К. : Парламентське видавництво, 2012. – 807 с.

6. Романюк А. С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Західної Європи / А. С. Романюк. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 391 с.

7. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір / А. Романюк. – Львів : Тріада плюс, 2004. – 389 с.

8. Романюк А. Розвиток порівняльної політології у другій половині ХХ – на початку ХХІ століть [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://postua.info/Romaniuk.htm>.

9. Ровдо В. В. Сравнительная политология : в 3 ч. : учеб. пособие. – Ч. 1 : Теория сравнительной политологии / В. В. Ровдо. – Москва ; Вильнюс : ООО «Вариант»; ЕГУ, 2007. – 294 с.

10. Ровдо В. В. Сравнительная политология : в 3 ч. : учеб. пособие. – Ч. 2 : Политические системы отдельных государств / В. В. Ровдо. – Москва ; Вильнюс : ООО «Вариант»; ЕГУ, 2007. – 372 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Шкала оцінювання: національна, 100-бальна та ЄКТС

<i>Сума балів за всі види навчальної діяльності</i>	<i>Оцінка ЄКТС</i>	<i>Оцінка за національною шкалою</i>	<i>Пояснення критеріїв оцінювання</i>
1	2	3	4
90 – 100	A	відмінно	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного іспиту за фахом засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою комплексного екзамену за фахом, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
82 – 89	B	добре	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного екзамену за фахом засвоєний повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою комплексного екзамену за фахом, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота має дві-три незначні помилки.
74 – 81	C		теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного екзамену за фахом засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені програмою комплексного екзамену за фахом, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним

			числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.
64 – 73	D	задовільно	теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного екзамену за фахом засвоєний не повністю, але прогалини в знаннях не носять істотного (системного) характеру, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою комплексного екзамену за фахом навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60 – 63	E		теоретичний зміст дисциплін, що є складовими комплексного екзамену за фахом засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених програмою комплексного екзамену за фахом завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь фрагментарна, непослідовна.